

Verslag over 2018

Klankbordgroep Schiphol/A1 (A6)

- ✓ Achtergrond en toelichting op activiteiten
- ✓ Vliegbewegingen en overlast
- ✓ Bijlagen

Inhoudsopgave

Overlast in Gooise Meren van 2008 - 2018	3
Onze belangrijkste bevindingen	4
Ons advies voor de hideraanpak	2
De klankbordgroep Schiphol/A1(A6) Gooise Meren	3
Sympathisanten en leden van de klankbordgroep	4
Onze belangrijkste activiteiten in 2018	4
Ontwikkeling vliegbewegingen en overlast van 2008 - 2018	6
Gooise Meren kerncijfers	6
Muiden	8
Muiderberg	9
Naarden	10
Bussum	11
Buurgemeenten	12
Landelijke cijfers	12
Geraadpleegde bronnen	13
Bijlage 1 Klachten en melders Gooise Meren en buurgemeenten 2018	14
Bijlage 2 Vliegbewegingen boven Gooise Meren in 2018 tot 4,5 km hoogte	15
Bijlage 3 Landelijke cijfers over klachten en melders	16
Bijlage 4 Vliegbewegingen van en naar Schiphol 2018 en 2017	17
Bijlage 5 Klachten en melders Gooise Meren en buurgemeenten van 2009 t/m 2018	18
Bijlage 6 Toename vliegbewegingen tot 4.500 m hoogte boven Gooise Meren in afgelopen 10 jaar	19
Bijlage 7 Vliegbewegingen van en naar Schiphol 2018 en 2008	20

Overlast in Gooise Meren van 2008 - 2018

Voor u ligt het jaarverslag dat de klankbordgroep Schiphol/A1(A6) Gooise Meren heeft opgesteld van de overlast die in de gemeente Gooise Meren gedurende 2018 is ondervonden van het Schiphol vliegverkeer. Dat jaar bestrijkt de periode van 1 november 2017 t/m 30 oktober 2018 zijnde het “gebruiksjaar” van Schiphol. In dit verslag besteden wij tevens aandacht aan ontwikkeling van het vliegverkeer en de daarmee gepaard gaande overlast van de afgelopen 10 jaar.

Vanaf 2008, toen de luchthaven Schiphol voor het eerst een omvattend klachtenregistratie systeem introduceerde, is het aantal vliegbewegingen rondom Schiphol sterk gegroeid en is ook het aantal klachten daarover enorm toegenomen. Sinds een aantal jaren geldt dat in het bijzonder voor de zogenaamde buitengebieden van Schiphol, waartoe ook de gemeente Gooise Meren behoort. Door de versnelde groei van het aantal vluchten in de afgelopen jaren, onder meer als gevolg van de komst van nieuwe ‘low-cost’ maatschappijen, raakt het luchtruim vol en wordt het Schiphol vliegverkeer in toenemende mate over de drukbevolkte buitengebieden gestuurd die voorheen grotendeels ontzien konden worden. Met de voorziene groei van het vliegverkeer in de komende jaren zal zonder voldoende maatregelen om de hinder te beperken de overlast in onze gemeente verder toenemen en daarmee de leefbaarheid ernstig geschaad worden.

De klankbordgroep Schiphol/A1(A6) Gooise Meren is in 2016 ontstaan met als doel om deze toenemende overlast van het vliegverkeer in samenhang met de hinder van het snelwegverkeer op de A1 en A6 onder de aandacht van het gemeentebestuur van Gooise Meren te brengen en bespreekbaar te maken. Op dit moment heeft de klankbordgroep ruim 300 geregistreerde sympathisanten uit alle 4 de kernen van Gooise Meren en is als bewonersvereniging vertegenwoordigd binnen de Omgevingsraad Schiphol (“ORS”). Daar overlegt Schiphol tezamen met de luchtvaartsector, Rijksoverheid, regio gemeenten en omwonenden over de (toekomstige) ontwikkeling van de luchthaven in de drukbevolkte Randstad.

In dit verslag bieden wij u een overzicht van de ontwikkelingen in het vliegverkeer boven Gooise Meren gedurende 2018. Niet alleen in vergelijking met 2017, maar ook in het perspectief van de ontwikkeling van het vliegverkeer over de afgelopen 10 jaar. Om te beginnen voor de gemeente Gooise Meren als geheel, maar ook voor ieder van de kernen Bussum, Naarden, Muidenberg en Muiden specifiek, omdat de ondervonden overlast kan verschillen naar gelang het gebruik van uiteenlopende vliegroutes naar en vanaf de Schiphol start-/landingsbanen.

Onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen voor de hinderaanpak lichten wij hieronder kort toe met een uitgebreidere verklaring in de volgende paragrafen. De bijlagen bevatten gedetailleerde informatie over het totaal aantal (landelijke) vliegbewegingen, klachten en melders, zoals ontleend aan onder meer de rapportages van het Bewoners Aanspreekpunt Schiphol ("BAS"), het formele informatie- en klachtencentrum van Schiphol. Het gaat hier om de rapportages die BAS na afloop van ieder kwartaal en aan het eind van het jaar uitbrengt en die publiekelijk toegankelijk zijn op <http://www.bezoekbas.nl>. Ook bevat dit verslag een korte toelichting op de activiteiten die de klankbordgroep in 2018 ondernomen heeft om aandacht voor deze problematiek te vragen.

Wij hopen dat dit verslag informatief is voor de gemeentebestuurders, raadsleden en inwoners van Gooise Meren en nieuwe inzichten biedt om de leefbaarheid in onze gemeente te behouden en versterken. Voor vragen over dit verslag kunt u een e-mail sturen aan info@minderhindergooisemeren.nl

Onze belangrijkste bevindingen

De afgelopen 10 jaar heeft de toename van het aantal vliegbewegingen, zowel landelijk als in onze gemeente, tot een record aantal klachten en melders van klachten in 2018 geleid. Het aantal vliegbewegingen is over die periode met 14% toegenomen, maar het gebruik van de startbanen nabij de drukst bevolkte gebieden waar Gooise Meren ook toebehoort (ook wel de niet-geluidspreferente banen genoemd) nam met 30% toe, omdat de geluids-preferente banen onvoldoende capaciteit hadden om de groei op te vangen. Voor Gooise Meren zijn de meest hinderlijke niet-preferente banen de Buitenveldert- en de Aalsmeerbaan. Om de capaciteit van het luchtruim te vergroten, worden dalende toestellen over een grotere afstand al naar de laagste luchtlaag geleid, wat tot meer geluidsoverlast leidt. Verder slaagt Schiphol er niet meer in om een belangrijke bepaling uit het Aldersakkoord (de afspraken die Schiphol in 2008 met de Rijksoverheid, omliggende gemeenten en omwonenden heeft gemaakt over de voorwaarden voor groei) over het zogenaamde 2 + 1 baangebruik, na te leven. Hierbij gaat het om de inzet van startbanen die de omgeving het minst belasten. Om pieken op te vangen is daarbij afgesproken dat Schiphol slechts één baan die relatief meer hinder geeft extra mag inzetten. Doordat de capaciteit van

het 2 + 1 banenstelsel te beperkt is om de sterke groei van het vliegverkeer in de afgelopen jaren op te vangen, slaagt Schiphol er niet in om deze belangrijke afspraak na te komen.

Verdere groei van Schiphol zal leiden tot nog meer inzet van de niet-geluidspreferente banen in de nabijheid van de meest drukbevolkte gebieden, meer laagvliegend verkeer en schending van het in het Aldersakkoord overeen gekomen 2 +1 baangebruik, wat een onevenredige groei van de overlast zal veroorzaken.

Ons advies voor de hinderaanpak

Om aan de leefbaarheid in de wijde omgeving van Schiphol geen verdere afbreuk te doen, resp. te verbeteren, beveelt de klankbordgroep het gemeentebestuur van Gooise Meren en de lokale politieke partijen aan om zich via haar vertegenwoordiging in de ORS en de landelijke politiek in te zetten voor:

- maximale toepassing van de geluidsarme landingsprocedure C(ontinuing) D(ecending) A(pproach), waarbij vanaf grotere hoogte met minimaal motorvermogen met een constante dalingshoek op de landingsbaan wordt aangevlogen;
- een onafhankelijk onderzoek naar de minst geluidsbelastend startprocedure, t.w. N(oise) A(batement) D(eparture) P(rocedure) 1 of 2 of andere, zoals de zogenaamde C(ontinuous) C(limb) O(peration), waarbij het vliegtuig in één rechte lijn naar de kruishoogte klimt.

Deze laatste variant komt, zover wij hebben kunnen nagaan, in het Schipholoverleg nog niet ter sprake;

- voortzetting van het onderzoek naar de gezondheidseffecten van lawaai en uitstoot van schadelijke stoffen door vliegtuigmotoren en het belang van een gezond leefmilieu en welzijn hoger te waarderen dan groei van materiële welvaart;
- handhaving van de limiet van 500.000 vliegbewegingen na 2020, resp. krimp van luchtvaart, door:
 - het beprijzen van de schadelijk effecten van luchtvaart door het invoeren van milieuheffingen;
 - het ontmoedigen van goedkope, frequente vluchten voor recreatieve doeleinden (pretvluchten);
 - betere aansluiting op het Europese net van hogesnelheidstreinen ter vervanging van korte vluchten.

De klankbordgroep Schiphol/A1(A6) Gooise Meren

Vanaf de oprichting van de klankbordgroep in 2016 door Herman Schoon (oud wethouder van Bussum) en Karel Sterk (ex-vliegenier) heeft de groep zich tot doel gesteld:

“Bij het gemeentebestuur van Gooise Meren en de Omgevingsraad Schiphol bespreekbaar maken van het toenemende lucht- en snelwegverkeer boven resp. bij Gooise Meren en van de te nemen stappen om de nadelige gevolgen daarvan voor de kwaliteit van de leefomgeving te beperken. Deze gevolgen betreffen de geluidshinder, de uitstoot van schadelijke stoffen en de daarmee samenhangende risico's voor de veiligheid en de gezondheid van de inwoners en voor het milieu als zodanig”.

Met het toenmalige en inmiddels ook het nieuwe gemeentebestuur van Gooise Meren hebben wij afgesproken om periodiek te overleggen aangaande de inbreng van de gemeente bij de Regioforum vergaderingen van de Omgevingsraad Schiphol. Onder meer op aandringen van de klankbordgroep, behartigt het gemeentebestuur van Gooise Meren sinds 2017 ook de belangen van de andere gemeenten in de regio Gooi- & Vechtstreek binnen de Omgevingsraad Schiphol en neemt daartoe deel aan het zogenaamde 'Bestuurlijke Regie Schiphol' waarin alle gemeenten rondom Schiphol vertegenwoordigd zijn.

Nu de klankbordgroep, na zich daartoe aangemeld te hebben, rechtstreeks vertegenwoordigd is in de Omgevingsraad Schiphol door middel van de gekozen bewonersvertegenwoordiger van de Buitenveldertbaan, adviseren wij de gemeente ieder kwartaal over de in ORS verband te bespreken onderwerpen vanuit het perspectief van Gooise Meren en de gehele Gooi- & Vechtstreek. Andere regelmatige activiteiten van de klankbordgroep betreffen:

- Het per kwartaal en jaarlijks opstellen van een overzicht van de in Gooise Meren ondervonden overlast van het Schiphol vliegverkeer met gebruikmaking van de rapportages van BAS en de database onderhouden door het Platform www.vlieghinder.nl waarin de vliegbewegingen tot een hoogte van 4.500 meter worden vastgelegd. Het doel van deze regelmatige overzichten is om de vliegbewegingen, de vlieghoogtes en het aantal klachten en melders in onze gemeente voor het gemeentebestuur en de raadsleden inzichtelijk te maken en hen daarmee in staat te stellen om actief voor de belangen van de inwoners van de gemeente op te komen.
- Het fungeren als aanspreekpunt voor de geregistreerde sympathisanten van de klankbordgroep en het verzorgen van regelmatige updates aan deze groep bezorgde inwoners over de activiteiten van de klankbordgroep om de hinder van het vlieg- en snelwegverkeer onder de aandacht te brengen van het gemeentebestuur, de lokale en provinciale politiek en de landelijke overheid.

- Het bijhouden van de ontwikkelingen in de luchtvaart, in het bijzonder in het kader van het Schiphol debat, en het verzamelen en/of samenstellen van artikelen, bijdragen en verslagen daarover. Waar mogelijk stellen wij deze informatie beschikbaar op www.minderhindergooisemeren.nl

Sympathisanten en leden van de klankbordgroep

Sinds de oprichting van de klankbordgroep hebben zich ruim 300 sympathisanten laten registreren die daarmee meetellen voor de Omgevingsraad Schiphol als door de klankbordgroep vertegenwoordigde omwonenden. Ondanks dat wij niet actief werven, melden zich regelmatig nieuwe sympathisanten aan. Daarmee wordt de groeiende bezorgdheid onder de inwoners van Gooise Meren over de overlast van het vlieg- en snelwegverkeer onderstreept. Het gaat hierbij om inwoners uit alle kernen van Gooise Meren (Bussum, Naarden, Muiderberg en Muiden) en tevens om een groeiend aantal bezorgde inwoners van buurgemeenten zoals Hilversum, Baarn en zelfs Amersfoort.

Ook is de groep van actief betrokken leden van de klankbordgroep geleidelijk gegroeid sinds de oprichting. In 2018 bestond de klankbordgroep Schiphol/A1(A6) Gooise Meren uit de volgende leden:

- Peter de Boer uit Muiden (voorzitter en contact persoon)
- Michiel Koekoek uit Muiderberg
- John Hartong uit Naarden
- Ronald Kramer uit Naarden
- Karel Sterk uit de Hilversumse Meent
- Jaap de Groot uit Bussum (lid van de Werkgroep Toekomst Luchtvaart)

Hans Alders:

“De grens lijkt bereikt van wat de omwonenden nog kunnen verdragen.”

“Vliegtuigen worden wel stiller, maar in de dagelijkse praktijk is dat nauwelijks hoorbaar, zeker wanneer er daardoor meer overkomen.”

Onze belangrijkste activiteiten in 2018

De klankbordgroep heeft zich in 2018 actief ingezet om aandacht te vragen voor de zorgen van deze groeiende groep van inwoners over de nadelige gevolgen van het toenemende vlieg- en snelwegverkeer. Naast de hierboven beschreven regelmatige rapportages, bijdrages en adviezen zijn onze belangrijkste activiteiten in deze periode geweest:

- Het verzorgen van een presentatie tijdens een themabijeenkomst van de politieke partij HvBNM over het Schiphol vliegverkeer aan het begin van het jaar.
- In februari hebben leden van de klankbordgroep een demonstratie van ultra-fijnstof metingen door de RIVM op Schiphol bijgewoond. Daar is gepleit om het lopende onderzoek uit te breiden naar de buitengebieden van Schiphol gezien de toenemende gezondheidszorgen over vliegverkeer in die gebieden.
- Tijdens een werkbezoek eind februari van D66 Tweede Kamerleden en regionale politici aan het Naarderbos in het kader van de geluidsproblematiek rondom de snelweg aldaar, hebben wij actief

ingesproken om onder meer aandacht te vragen voor de toenemende (geluids)overlast van het vliegverkeer in de buitengebieden van Schiphol.

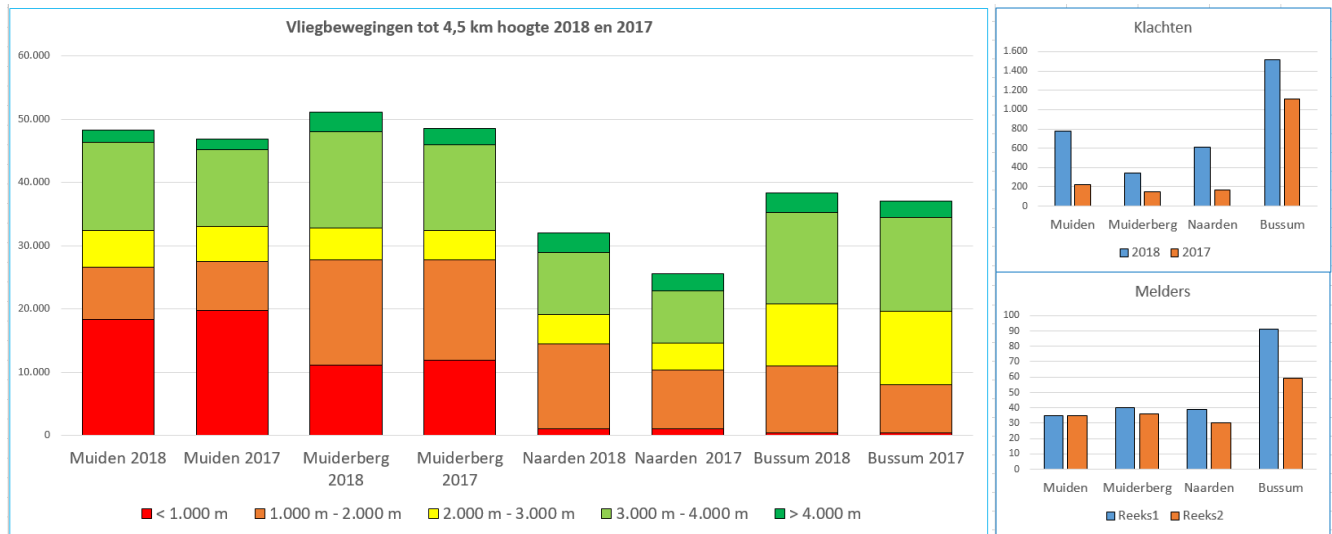
- Ten behoeve van de (door)ontwikkeling van de nieuwe online informatieapplicatie van BAS heeft de klankbordgroep een analyse met verbetervoorstellen gericht op de bruikbaarheid van de applicatie voor omwonenden opgesteld en beschikbaar gemaakt voor de verantwoordelijk ORS werkgroep.
- In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 hebben wij in overleg met de belangrijkste actieve bewonersverenigingen uit Bussum, Naarden, Muiden en Muiderberg het gemeentebestuur in een open brief opgeroepen meer op te komen voor de belangen van de inwoners van de gemeente richting Schiphol en de ontwikkelingen kritischer te volgen. In navolging van de reacties van de politieke partijen op een zelf opgestelde vragenlijst hebben wij tevens een kieswijzer opgesteld die met alle sympathisanten en leden van de bewonersverenigingen is gedeeld.
- Om goede discussies over de luchtvaart en Schiphol in het bijzonder te bevorderen, heeft de klankbordgroep in de zomer van 2018 een uitgebreid document opgesteld waarin belangrijke achtergrondinformatie over wet- en regelgeving aangaande Schiphol, het banenstelsel, de geluidscontouren en de bestuurlijke processen rondom Schiphol is vastgelegd. Ook wordt ruim aandacht besteed aan de klimaatimpact van de luchtvaart. Dit document is bedoeld ter ondersteuning van de gemeentebestuurders van Gooise Meren en andere belangstellenden en wordt regelmatig bijgewerkt met nieuwe informatie en inzichten.
- Een lid van de klankbordgroep heeft de wethouder bij de ORS Regioforum vergaderingen in september en december ter ondersteuning vergezeld.
- Op uitnodiging van de gemeente heeft de klankbordgroep bijgedragen aan het Leefbaarheidsonderzoek dat in november gehouden is onder het inwonerspanel 'Gooise Meren Spreekt'. Zowel bij de keuze van onderwerpen, vraagstelling en het analyseren van de uitkomsten.
- In het kader van de door de Omgevingsraad Schiphol georganiseerde 'brede maatschappelijke consultatie' over de toekomstige groei van het vliegverkeer hebben wij model antwoorden opgesteld ten behoeve van de sympathisanten en andere belangstellenden.
- Verschillende leden van de klankbordgroep hebben in december 2018 tezamen met de wethouder de door de minister van I&W georganiseerde Luchtvaartdag bijgewoond en daar actief gepleit voor een pas op de plaats bij de verdere groei van het Schiphol vliegverkeer.

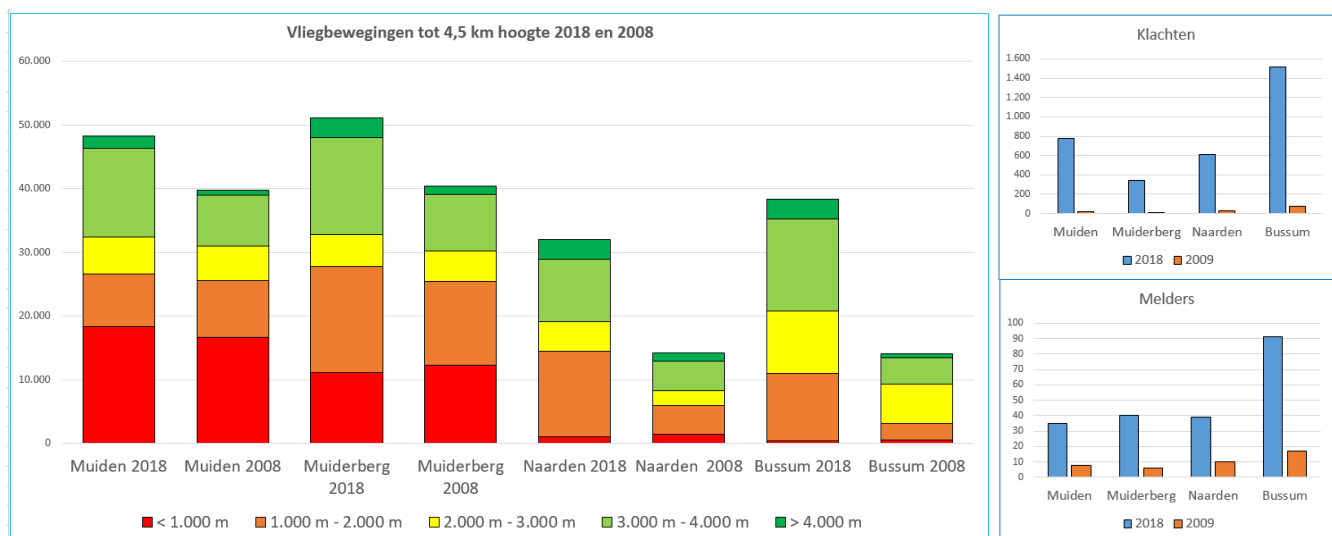
Ontwikkeling vliegbewegingen en overlast van 2008 - 2018

Gooise Meren kerncijfers

In het gebruiksjaar 2018, dat loopt van 1 november 2017 tot 31 oktober 2018, is het aantal vliegbewegingen op Schiphol beperkt toegenomen met 0,5%. Ten opzichte van 2017 is het aantal melders van klachten landelijk echter toegenomen met ongeveer 35%. Opvallend daarbij is de sterke toename van het aantal melders en klachten in de zogenaamde buitengebieden van Schiphol waarbij ook sprake is van een uitbreiding van de postcode gebieden waar klachten geregistreerd worden. Dit onderstreept de toenemende zorg bij inwoners uit deze gebieden, onder andere die van Gooise Meren, over de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart rondom Schiphol en de gevolgen die dat kan hebben voor de kwaliteit van de leefomgeving.

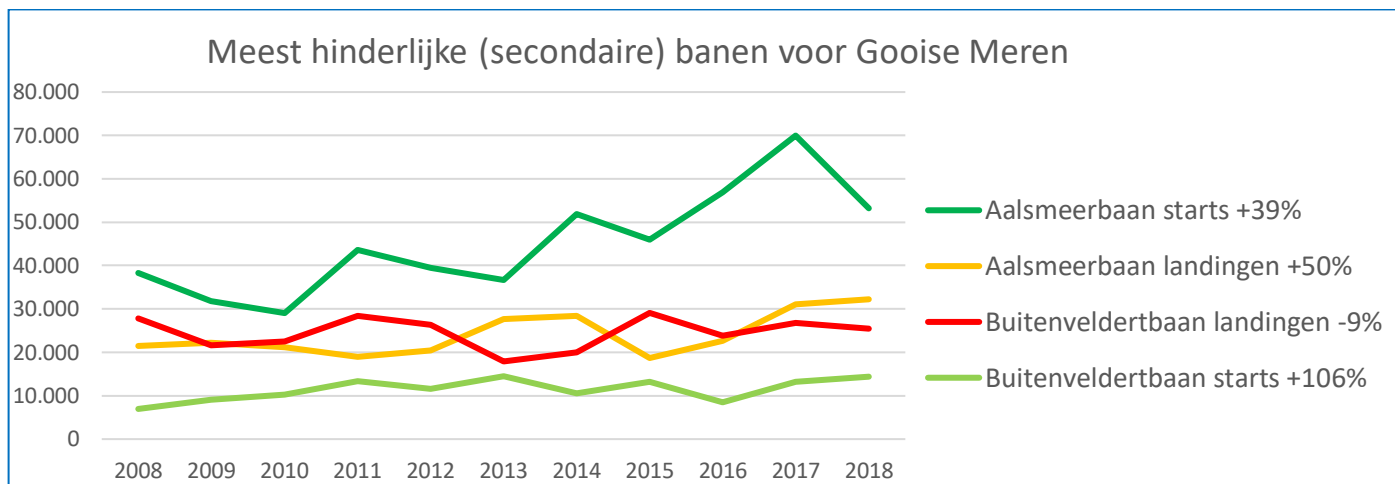

Op 1 november 2008 heeft BAS een nieuwe klachtenregistratie in gebruik genomen en over het eerste gebruiksjaar, dat de periode 1 november 2008 t/m 31 oktober 2009 bestreekt, bedroeg het aantal klachten en melders van klachten uit de toen nog te formeren gemeente Gooise Meren slechts 133, respectievelijk 41. In 2018 waren deze aantallen opgelopen tot 3.244 klachten (+2.339%) en 205 melders(+400%). Het aantal klachten over nachtvluchten nam toe van 6 naar 480.

Het aantal vliegbewegingen over onze gemeente nam sinds 2008 toe van 21% in Muiden tot 173% in Bussum. In Bussum is de toename van het aantal klachten en melders van klachten in absolute zin het hoogst.

Omdat de capaciteit van de twee geluidsprefente banen beperkt is, moeten de niet-geluidspreferente banen de groei van het luchtverkeer mogelijk maken. In onze gemeente geven de niet-geluidsprefente (secondaire) Buitenveldert- en Aalsmeerbaan de meeste geluidsoverlast.

Met uitzondering van het aantal landingen op de Buitenveldertbaan, is het aantal starts en landingen op deze secondaire banen sterker toegenomen dan het totaal aantal vliegbewegingen (+14%). De toename van het aantal landingen op de Aalsmeerbaan wordt nog versterkt, doordat er in 2017 een landingsprocedure ingevoerd is, waarbij boven ons grondgebied parallel op de Aalsmeerbaan en de Zwanenburgbaan wordt geland.

Ook de andere banen van Schiphol veroorzaken in onze gemeente overlast. Omdat de kop van die banen hemelsbreed wat verder weg liggen, heeft het verkeer meer gelegenheid gehad om te klimmen of het is minder gedaald.

Het verkeer dat vanaf de Polder- en Zwanenburgbaan vertrekt buigt naar het zuidoosten af richting Duitsland, de A(msterdam) – R(uhrgebied) – F(rankfurt) – route, liep tot 2010 over het Gooimeer. In 2010 is er ter hoogte van Muiden een vertakking gekomen, waardoor een groot deel van dit vliegverkeer nu over Muiden – Muiderberg – Naarden en Bussum gaat.

De andere baan is de Kaagbaan, waarvan het startend verkeer met een S-bocht over het zuidelijke deel van de gemeente gaat en het landend verkeer via Muiderberg – Naarden – en Bussum gaat.

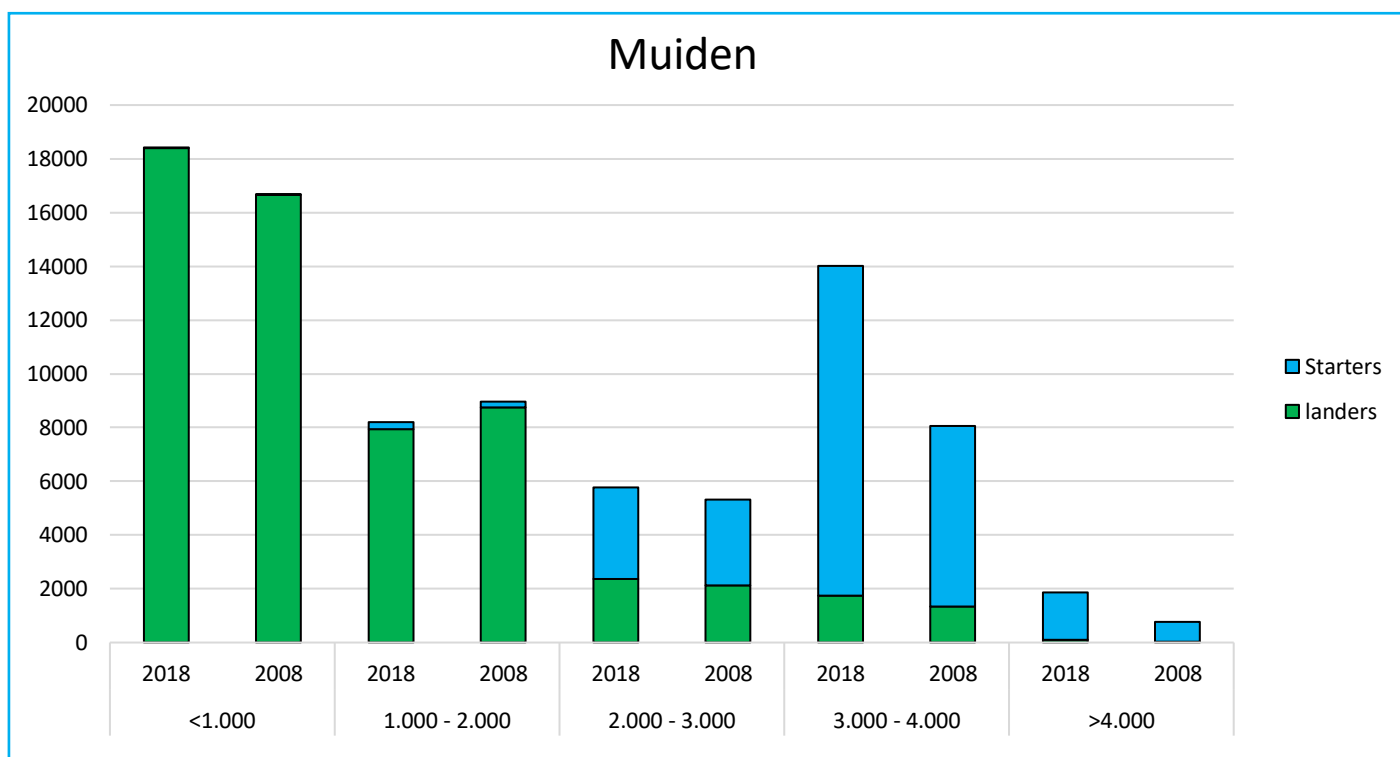

Muiden

Het totaal aantal vliegbewegingen over Muiden was in 2018 ruim 1.380 (+3%) hoger dan vorig jaar, maar het aantal vliegbewegingen onder de 1.000 meter was 1.383 (-7%) lager. Er was minder zeer laag vliegend verkeer naar de Buitenveldertbaan, maar meer hoger vliegend dalend verkeer naar de Aalsmeer- en Kaagbaan. Het vertrekkende hoger vliegend verkeer afkomstig van de Zwanenburg- en Polderbaan nam sterk toe.

Het aantal nachtvluchten nam met 105 toe tot 4.987 (+2%).

Het aantal klachten was 3,4 keer zoveel als vorig jaar; het aantal melders van klachten bleef met 35 gelijk. Het aantal klachten over nachtvluchten nam met 42 toe tot 80.

In 2018 bedroeg het aantal vliegbewegingen over Muiden 48.239, wat 21% meer is dan in 2008. Deze plaats heeft met 18.394 het grootste aantal vliegbewegingen onder de 1.000 m.

Het dalende verkeer onder de 2.000 m bestaat nagenoeg geheel uit landend verkeer op de Buitenveldertbaan. Dit aantal landingen is nagenoeg gelijk (-6%) aan dat van 2008. Het aantal dalende vliegtuigen onder de 1.000 m is echter met 10% toegenomen en het aantal tussen 1.000 – 2.000 m met 9% afgenomen. Dit betekent dat er boven Muiden lager op de Buitenveldertbaan wordt aangevlogen.

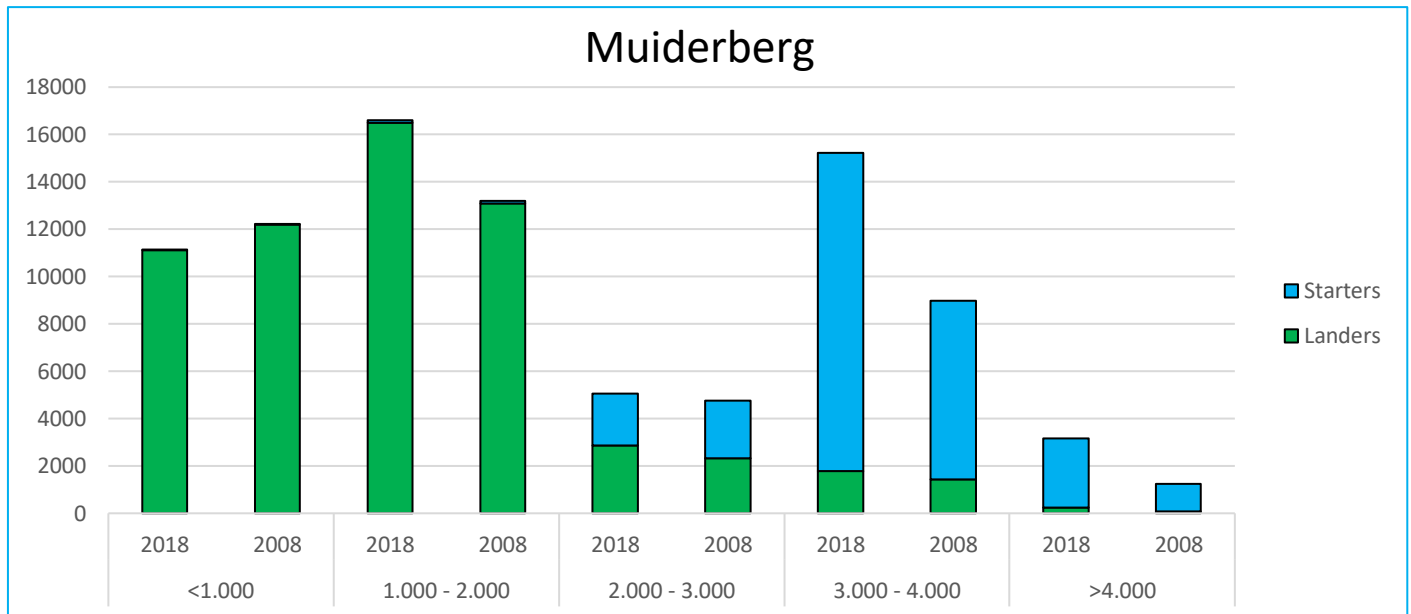
De toename van het startend verkeer boven de 3.000 m komt door de groei (+36%) van het aantal starts in noordelijke richting vanaf de Zwanenburg- en Polderbaan, dat vervolgens naar het zuidoosten over onze gemeente gaat.

Muiderberg

Het geluidsprofiel van Muiderberg is nagenoeg gelijk aan dat van Muiden. Ook hier nam het totaal aantal vliegbewegingen toe (+2.611/+5%) en het aantal vliegbewegingen onder de 1.000 meter af (-715/-6%).

Het aantal nachtvluchten nam met 907 toe tot 5.269.

Het aantal klachten was 2,3 keer zoveel als vorig jaar; het aantal melders van klachten nam met 4 toe tot 40. Het aantal klachten over nachtvluchten nam met 36 toe tot 56.

In 2018 bedroeg het aantal vliegbewegingen over Muiderberg 51.159, wat 27% meer is dan in 2008. Dit is het hoogste aantal van de gemeente.

Het dalende verkeer onder de 1.000 m bestaat nagenoeg geheel uit landend verkeer op de Buitenveldertbaan. Dit aantal landingen is nagenoeg gelijk (-9%) aan dat van 2008. Het aantal dalende vliegtuigen tussen 1.000 – 2.000 m is echter met 26% toegenomen, waardoor niet, zoals bij Muiden, zichtbaar wordt dat ook boven Muiderberg lager gevlogen wordt. Ook dit verkeer bestaat uit dalend verkeer naar de Buitenveldertbaan, maar ook uit dalend verkeer op de Aalsmeerbaan. Het aantal landingen op de Aalsmeerbaan lag in 2018 50% hoger dan in 2008, wat dus ook bij Muiderberg tot meer vliegverkeer op deze hoogte heeft geleid.

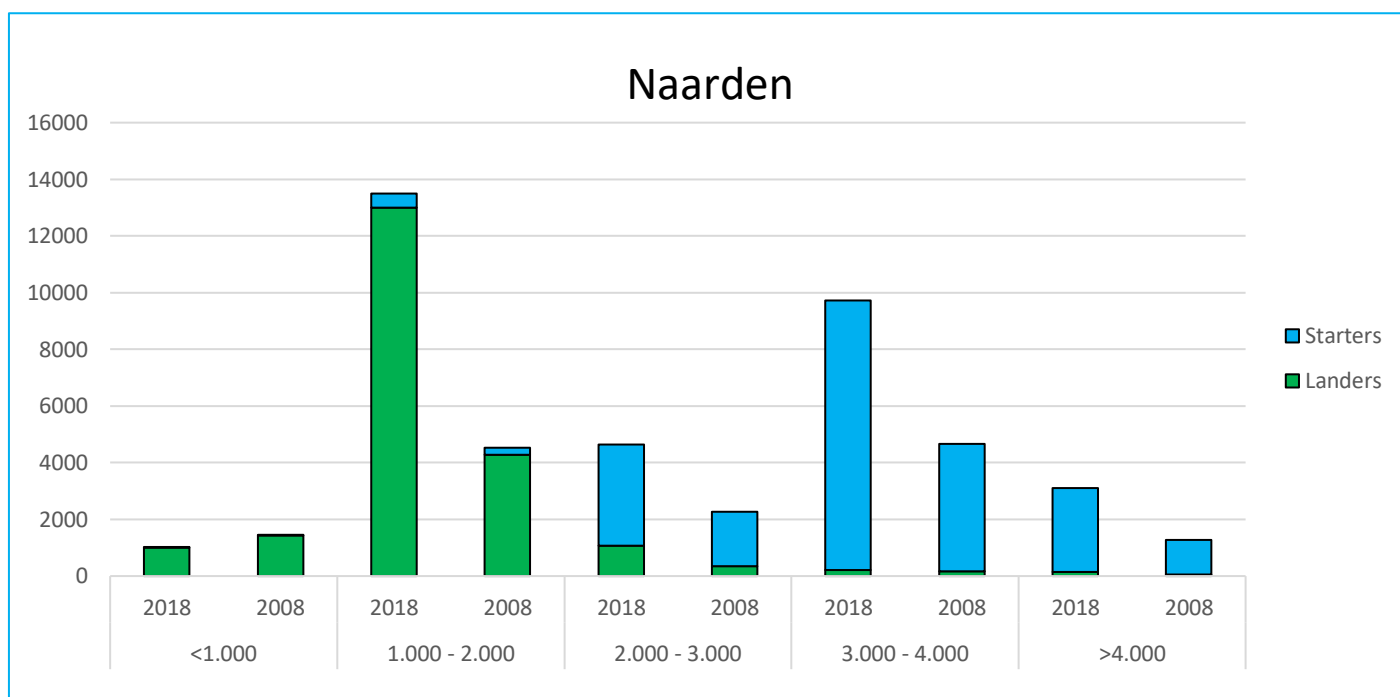
De toename van het startend verkeer boven de 3.000 m komt door de groei (+36%) van het aantal starts in noordelijke richting vanaf de Zwanenburg- en Polderbaan, dat vervolgens naar het zuidoosten over onze gemeente gaat. In 2010 is in deze route, de AmRuFra-route, een vertakking aangebracht, waardoor er meer verkeer over Muiderberg wordt geleid.

Naarden

Het totaal aantal vliegbewegingen over Naarden was 6.430 (+25%) hoger dan vorig jaar. Opvallend is de sterke groei van het aantal vliegbewegingen tussen de 1.000 en 2.000 m; deze namen met 4.127 (+44%) toe tot 9.364. Dit betreft vooral het landend verkeer op de Kaag- en Aalsmeerbaan, dat vanaf Lelystad uit noordoostelijke richting over onze gemeente gaat om daarna in noordelijke en noordoostelijke richting de landingen in te zetten.

Het aantal nachtvluchten nam met 154 toe tot 1.186.

Het aantal klachten was ruim 3,6 keer zoveel als vorig jaar; het aantal melders van klachten nam met 9 toe tot 36. Het aantal klachten over nachtvluchten nam met 57 toe tot 63.

In 2018 bedroeg het aantal vliegbewegingen over Naarden 31.976, wat 126% meer is dan in 2008. Dit is de op één na grootste toename in onze gemeente.

De sterke toename van het verkeer tussen de 1000 - 2.000 m (+198%) wordt voor een belangrijke deel veroorzaakt door het toegenomen aantal landingen op de Aalsmeer- (+ 21 %) en Kaagbaan (+ 50%). Een groot deel van dat verkeer komt vanaf Lelystad over onze gemeente om vervolgens in noordelijke richting op deze banen te landen.

De sterke toename van het verkeer boven de 3.000 m komt door de groei (+36%) van het aantal starts in noordelijke richting vanaf de Zwanenburg- en Polderbaan, dat vervolgens naar het zuidoosten over onze gemeente gaat. In 2010 is in deze route, de AmRuFra-route, een vertakking aangebracht, waardoor er meer verkeer over Naarden en Bussum wordt geleid.

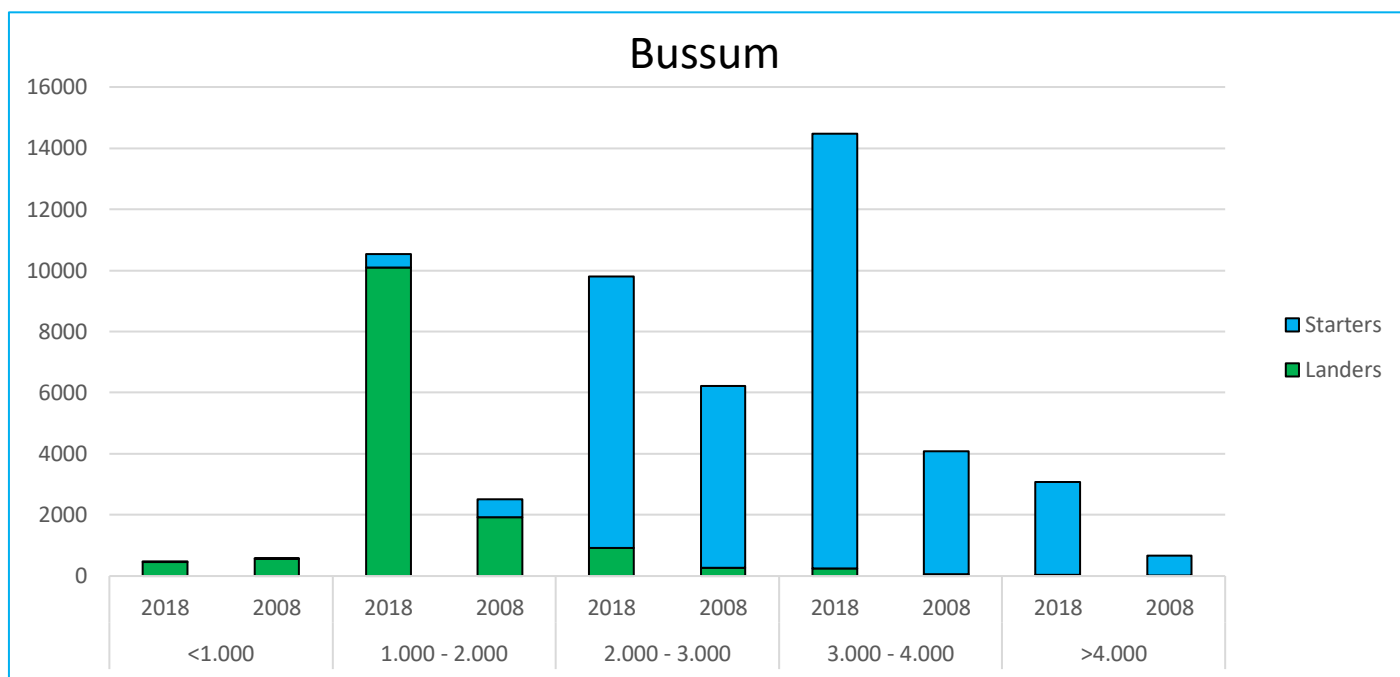

Bussum

Het totaal aantal vliegbewegingen over Bussum was 1.328 (+4%) hoger dan vorig jaar. In tegenstelling tot de andere dorpen is het aantal vliegbewegingen onder de 1.000 m niet afgenomen maar licht gestegen. Het aantal vliegbewegingen tussen de 1.000 en 2.000 m nam met 3.006 (+40%) sterk toe. Ook hier gaat het om landend verkeer op de Kaag- en Aalsmeerbaan, dat vanaf Lelystad uit noordoostelijke richting over onze gemeente gaat om daarna in noordelijke en noordoostelijke richting de landingen in te zetten.

Het aantal nachtvluchten nam met licht toe met 20 tot 772.

Het aantal klachten was 1,4 keer zoveel als vorig jaar; het aantal melders van klachten nam met 32 toe tot 91. Het aantal klachten over nachtvluchten nam met 53 toe tot 281.

In 2018 bedroeg het aantal vliegbewegingen over Bussum 38.345, wat 173% meer is dan in 2008. Dit is de grootste toename in onze gemeente.

De sterke toename van het verkeer tussen de 1000 - 2.000 m (+ 198%) wordt voor een belangrijke deel veroorzaakt door het toegenomen aantal landingen op de Aalsmeer- (+ 21 %) en Kaagbaan (+ 50%). Een groot deel van dat verkeer komt vanaf Lelystad over onze gemeente om vervolgens in noordelijke richtingen op deze banen te landen.

De toename van het verkeer tussen de 2.000 – 3.000 m wordt door de groei van het aantal starts vanaf de Buitenveldertbaan (+106%) en van de Aalsmeerbaan (+39%) veroorzaakt.

De sterke toename van het startend verkeer boven de 3.000 m komt door de groei (+36%) van het aantal starts in noordelijke richting vanaf de Zwanenburg- en Polderbaan, dat vervolgens naar het zuidoosten over onze gemeente gaat. In 2010 is in deze route, de AmRuFra-route, een vertakking aangebracht, waardoor er meer verkeer over Naarden en Bussum wordt geleid.

Buurgemeenten

Ook in nagenoeg al onze buurgemeenten, vooral in Huizen, is sprake van toegenomen gerapporteerde overlast. Het totaal aantal klachten in onze buurgemeenten steeg in het gebruiksjaar 2018 met 1.881 tot 3.726 (+102%) en het aantal melders met 42 tot 246 (+21%). Het aantal klachten over nachtvluchten nam met 145 toe tot 381 (+61%).

Sinds 2008 is ook in onze buurgemeenten het aantal klachten en melders toegenomen, maar wel in veel mindere mate. Het aantal klachten steeg van 864 naar 3.729 (+331%) en het aantal melders van 136 naar 246 (+81%).

Nadere details over de ontwikkelingen in 2018 boven Gooise Meren en onze buurgemeenten kunt u vinden in de bijlagen 1 en 2. Details over de ontwikkelingen gedurende de afgelopen 10 jaren kunt u vinden in de bijlagen 5 en 6.

Landelijke cijfers

Landelijk is in het gebruiksjaar 2018 het aantal klachten met 48% gestegen (Gooise Meren +97%) en het aantal melders met 35% (Gooise Meren +28%). In alle clusters zijn de aantallen melders en klachten toegenomen. Het BAS schrijft dit vooral toe aan de gevolgen van de onverwachte sluiting van de Polderbaan van zaterdag 14 juli t/m maandag 23 juli 2018. De niet-preferente Buitenveldertbaan heeft toen veel verkeer van de Polderbaan moeten overnemen en vanaf de Kaagbaan is 's nachts in noord-oostelijke richting gestart, wat veel overlast in Amsterdam en Amstelveen heeft gegeven. Verder is de niet-preferente Zwanenburgbaan vanwege de heersende wind uit noordelijke richtingen vaker ingezet. Het aantal klachten over deze banen is dan ook zeer sterk gestegen.

In 2008 hebben 6.881 personen bij BAS een klacht ingediend en in 2009 was dat aantal teruggelopen tot 5.275. Het aantal klachten over 2009 zonder die van de veelmelders bedroeg in 2009¹ 28.056.

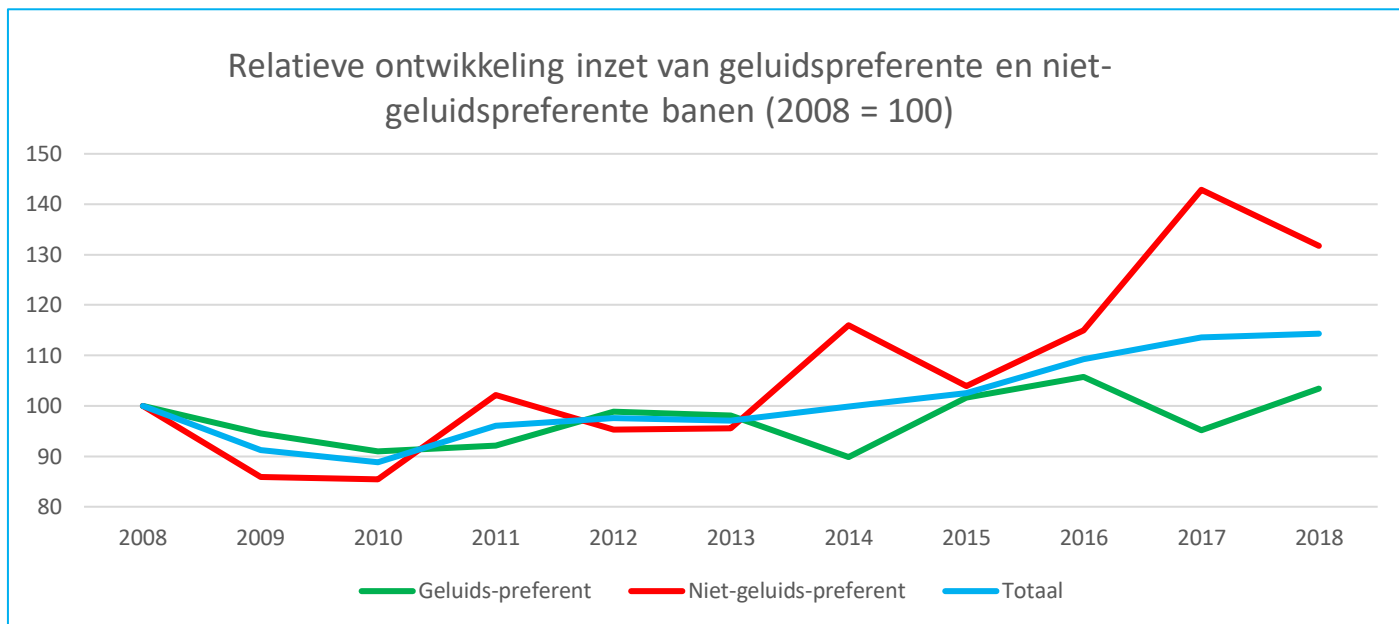
In negen jaar tijd zijn deze aantallen opgelopen tot 121.059 klachten en 11.365 melders van klachten.

	2018	2009	Toe/afname	%
Klachten	121.059	28.056	93.003	331,5%
Melders	11.365	5.275	6.090	115,5%
Vliegbewegingen	515.582	411.334	104.248	25,3%

In de afgelopen **10 jaar** is het aantal vliegbewegingen met 64.608 toegenomen tot 515.582 (+14,3%). Van 2008 tot 2010 daalde het aantal vliegbewegingen tot 400.564 om vervolgens tot 2018 te blijven groeien. De limiet van 500.000 vliegbewegingen tot 2020 geldt alleen voor het zogenaamde handelsverkeer, dat uit het normale passagiers- en vrachtverkeer bestaat. De zogenaamde general aviation, dat uit privé zakenvliegtuigen, sportvliegtuigen en helikopters bestaat, valt niet onder deze limiet.

Omdat de capaciteit van de primaire, geluidspreferente banen, de Polder- en de Kaagbaan, beperkt is, hebben de secundaire banen, de niet-geluidspreferente banen die meer overlast veroorzaken, de groei van het luchtverkeer moeten opvangen. De inzet van deze banen nam met 30% toe. Verdere groei van het luchtverkeer zal er toe leiden dat deze banen nog meer ingezet zullen worden.

¹ Over 2008 zijn geen vergelijkbare cijfers over klachten beschikbaar, omdat BAS in 2009 de klachten op een andere manier is gaan registreren.

Eén van de onderdelen uit het één en ondeelbare Aldersakkoord betreft het 2 + 1 baangebruik: in principe mogen slechts 3 banen tegelijkertijd in gebruik zijn, waarvan 2 primaire en 1 secundaire baan. Slechts in beperkte mate mag bij extreme drukte een vierde baan ingezet worden. Bij het huidige volume blijkt het in de praktijk niet goed mogelijk om dit onderdeel van het Aldersakkoord te handhaven. Verdere groei zal dus tot een ernstige schending van dit akkoord leiden.

Nadere details over de landelijke vliegbewegingen en klachten in 2018 treft u aan in de bijlagen 3 en 4. Details over de ontwikkelingen sinds 2008 treft u aan in bijlage 7.

Geraadpleegde bronnen

Voor de samenstelling van dit verslag hebben wij gebruik gemaakt van:

- de jaarrapportage 2018, die het B(ewoners) A(anspreekpunt) S(chiphol) (<http://www.bezoekbas.nl>) op 9 maart 2019 heeft uitgebracht. Het gebruiksjaar loopt niet gelijk aan het kalenderjaar, maar bestrijkt de periode van 1 november 2017 t/m 31 oktober 2018;
- de database onderhouden door het Platform Vlieghinder Regio Castricum (<https://www.vlieghinder.nl/>), waarin de vliegbewegingen tot een hoogte van 4.500 meter van en naar Schiphol worden vastgelegd.
Deze database bevat echter alleen de vluchtgegevens van vliegtuigen met een ADSB transponder (ongeveer 80% van het totaal). **De werkelijke aantallen vliegbewegingen tot 4.500 meter zijn dus hoger.**

Bijlage 1 Klachten en melders Gooise Meren en buurgemeenten 2018

Klachten totaal	Gemeente	2018	2017	Toe-/afname	
	Muiden	776	223	553	248,0%
	Muiderberg	340	149	191	128,2%
	Naarden	615	168	447	266,1%
	Bussum	1.513	1.110	403	36,3%
	Gooise Meren	3.244	1.650	1594	96,6%
	Blaricum	81	66	15	22,7%
	Eemnes	7	8	-1	-12,5%
	Hilversum	875	428	447	104,4%
	Huizen	2.336	1.157	1179	101,9%
	Laren	77	25	52	208,0%
	Weesp	353	164	189	115,2%
	Buurgemeenten	3.729	1.848	1.881	101,8%
	Totaal	6.973	3.498	3.475	99,3%

Klachten 's nachts	Gemeente	2018	2017	Toe-/afname	
	Muiden	80	38	42	110,5%
	Muiderberg	56	20	36	180,0%
	Naarden	63	6	57	950,0%
	Bussum	281	228	53	23,2%
	Gooise Meren	480	292	188	64,4%
	Blaricum	17	5	12	240,0%
	Eemnes	0	1	-1	-100,0%
	Hilversum	189	171	18	10,5%
	Huizen	170	44	126	286,4%
	Laren	5	1	4	400,0%
	Weesp	0	14	-14	-100,0%
	Buurgemeenten	381	236	145	61,4%
	Totaal	861	528	333	63,1%

Melders	Gemeente	2018	2017	Toe-/afname	
	Muiden	35	35	0	0,0%
	Muiderberg	40	36	4	11,1%
	Naarden	39	30	9	30,0%
	Bussum	91	59	32	54,2%
	Gooise Meren	205	160	45	28,1%
	Blaricum	16	17	-1	-5,9%
	Eemnes	4	6	-2	-33,3%
	Hilversum	98	98	0	0,0%
	Huizen	66	43	23	53,5%
	Laren	22	13	9	69,2%
	Weesp	40	27	13	48,1%
	Buurgemeenten	246	204	42	20,6%
	Totaal	451	364	87	23,9%

Bijlage 2 Vliegbewegingen boven Gooise Meren in 2018 tot 4,5 km hoogte

2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	48.239	5.092	406	132	30.527	17.712	18.394	8.192	5.769	14.019	1.865
Muiderberg	51.159	5.269	392	140	32.479	18.680	11.107	16.590	5.058	15.236	3.168
Naarden	31.976	1.340	324	88	15.445	16.531	1.017	13.491	4.648	9.724	3.096
Bussum	38.345	772	258	105	11.762	26.583	454	10.529	9.803	14.483	3.076
2017	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	46.859	4.230	460	128	30.007	16.852	19.777	7.756	5.572	12.100	1.654
Muiderberg	48.548	4.362	434	133	30.958	17.590	11.822	15.877	4.641	13.594	2.614
Naarden	25.546	1.186	305	70	11.029	14.517	1.028	9.364	4.169	8.347	2.638
Bussum	37.017	752	227	101	8.407	28.610	436	7.523	11.660	14.798	2.600
Toe- /afname 2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	1.380	862	-54	4	520	860	-1.383	436	197	1.919	211
Muiderberg	2.611	907	-42	7	1.521	1.090	-715	713	417	1.642	554
Naarden	6.430	154	19	18	4.416	2.014	-11	4.127	479	1.377	458
Bussum	1.328	20	31	4	3.355	-2.027	18	3.006	-1.857	-315	476
Toe- /afname 2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	3%	20%	-12%	3%	2%	5%	-7%	6%	4%	16%	13%
Muiderberg	5%	21%	-10%	5%	5%	6%	-6%	4%	9%	12%	21%
Naarden	25%	13%	6%	25%	40%	14%	-1%	44%	11%	16%	17%
Bussum	4%	3%	14%	4%	40%	-7%	4%	40%	-16%	-2%	18%

Bijlage 3 Landelijke cijfers over klachten en melders

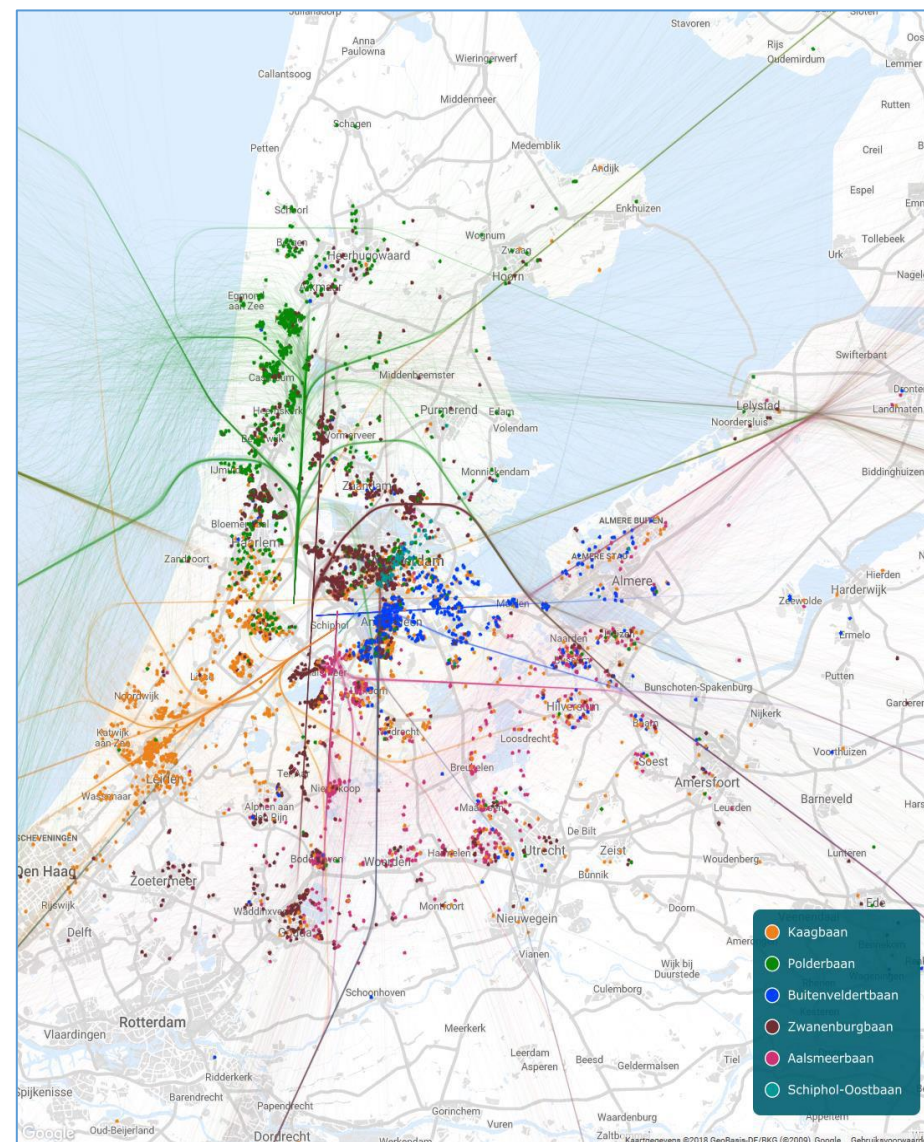
Exclusief veelmelders

Cluster	Klachten (periode, specifiek en algemeen)			
	2018	2017	Bij/af	in %
Aalsmeerbaan	33.180	27.656	5.524	20,0%
Buitenveldertbaan	23.435	13.209	10.226	77,4%
Kaagbaan	21.960	15.658	6.302	40,2%
Polderbaan	27.408	18.421	8.987	48,8%
Zwanenburgbaan	14.337	6.784	7.553	111,3%
Onbekend	739	364	375	103,0%
Totaal	121.059	82.092	38.967	47,5%

Cluster	Melders			
	2018	2017	Bij/af	in %
Aalsmeerbaan	2.630	2.562	68	2,7%
Buitenveldertbaan	2.758	1.973	785	39,8%
Kaagbaan	2.026	1.616	410	25,4%
Polderbaan	2.162	1.393	769	55,2%
Zwanenburgbaan	1.665	866	799	92,3%
Onbekend	124	40	84	
Totaal	11.365	8.450	2.915	34,5%

Toelichting:

Niet iedereen die overlast ondervindt laat zijn of haar klachten bij BAS registreren. De website van BAS met verplichte registratie kan een obstakel zijn. In de kwartaalrapportages van BAS worden de zogenaamde veelmelders, dat zijn personen die op jaarbasis meer dan 500 klachten indienen, niet uit de cijfers verwijderd. Als een klein aantal personen een zeer groot aantal klachten indient, kan dat het algemene beeld vertekenen. De jaarcijfers zijn exclusief de veelmelders.

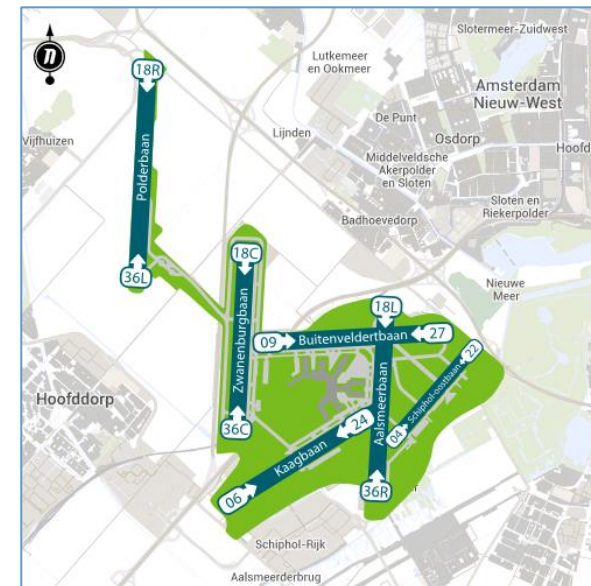

Bijlage 4 Vliegbewegingen van en naar Schiphol 2018 en 2017

baan	2018			2017			Mutatie absoluut			Mutatie in %			Meest gehinderde gemeenten	
	landingen	starts	totaal	landingen	starts	totaal	landingen	starts	totaal	landingen	starts	totaal		
Helikopters		2.593	2.557	5.150	2.374	2.298	4.672	219	259	478	9,2%	11,3%	10,2%	
Schiphol Oostbaan	04	1.503	2.285	3.788	1.014	1.652	2.666	489	633	1.122	48,2%	38,3%	42,1%	
Kaagbaan	06	55.783	352	56.135	29.480	188	29.668	26.303	164	26.467	89,2%	87,2%	89,2%	Muiderberg ,Naarden, Bussum, Huizen
Buitenveldertbaan	09	45	14.347	14.392	24	13.138	13.162	21	1.209	1.230	87,5%	9,2%	9,3%	Bussum, Laren, Eemnes
Zwanenburgbaan	18C	41.696	1.115	42.811	40.837	9.152	49.989	859	-8.037	-7.178	2,1%	-87,8%	-14,4%	
Aalsmeerbaan	18L	2	53.277	53.279	0	69.973	69.973	2	-16.696	-16.694		-23,9%	-23,9%	Hilversum, Bussum, Laren
Kaagbaan	24	574	85.485	86.059	646	77.685	78.331	-72	7.800	7.728	-11,1%	10,0%	9,9%	Hilversum, Bussum, Laren
Aalsmeer/Kaagbaan		576	138.762	139.338	646	147.658	148.304	-70	-8.896	-8.966	-10,8%	-6,0%	-6,0%	
Polderbaan	18R	79.840		79.840	100.923	0	100.923	-21.083	0	-21.083	-20,9%		-20,9%	
Schiphol Oostbaan	22	5.868	3.420	9.288	6.269	3.724	9.993	-401	-304	-705	-6,4%	-8,2%	-7,1%	
Buitenveldertbaan	27	25.446	707	26.153	26.750	642	27.392	-1.304	65	-1.239	-4,9%	10,1%	-4,5%	Muiden, Muiderberg, Weesp
Zwanenburgbaan	36C	12.207	29.761	41.968	16.749	22.805	39.554	-4.542	6.956	2.414	-27,1%	30,5%	6,1%	Muiden, Muiderberg ,Naarden, Bussum, Huizen
Polderbaan	36L		64.485	64.485	0	54.874	54.874	0	9.611	9.611		17,5%	17,5%	Muiden, Muiderberg ,Naarden, Bussum, Huizen
Zwanenburg/Polderbaan		12.207	94.246	106.453	16.749	77.679	94.428	-4.542	16.567	12.025	-27,1%	21,3%	12,7%	
Aalsmeerbaan	36R	32.233	1	32.234	31.055	0	31.055	1.178	1	1.179	3,8%		3,8%	Muiderberg, Naarden, Bussum, Huizen
Totaal:		257.790	257.792	515.582	256.121	256.131	512.252	1.669	1.661	3.330	0,7%	0,6%	0,7%	

De **geel** gearceerde aantallen hebben betrekking op de meeste gehinderde plaatsen genoemd in de rechter kolom.

	2.018	in %	2.017	in %	Toe-afname	
Geluidspreferent	286.519	55,6%	263.796	51,5%	22.723	8,6%
Niet-preferent	223.913	43,4%	243.784	47,6%	-19.871	-8,2%
Helikopters	5.150	1,0%	4.672	0,9%	478	10,2%
Totaal	515.582	100,0%	512.252	100,0%	3.330	0,7%

Bijlage 5 Klachten en melders Gooise Meren en buurgemeenten van 2009 t/m 2018

Bijlage 6 Toename vliegbewegingen tot 4.500 m hoogte boven Gooise Meren in afgelopen 10 jaar

2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	48.239	5.092	406	132	30.527	17.712	18.394	8.192	5.769	14.019	1.865
Muiderberg	51.159	5.269	392	140	32.479	18.680	11.107	16.590	5.058	15.236	3.168
Naarden	31.976	1.340	324	88	15.445	16.531	1.017	13.491	4.648	9.724	3.096
Bussum	38.345	772	258	105	11.762	26.583	454	10.529	9.803	14.483	3.076

2008	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	39.741	4.987	394	109	28.889	10.852	16.653	8.965	5.317	8.049	757
Muiderberg	40.386	4.916	354	111	29.132	11.254	12.210	13.195	4.765	8.982	1.234
Naarden	14.159	786	170	39	6.285	7.874	1.427	4.525	2.264	4.672	1.271
Bussum	14.026	338	129	38	2.834	11.192	561	2.503	6.223	4.080	659

Toe- /afname 2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	8.498	105	12	23	1.638	6.860	1.741	-773	452	5.970	1.108
Muiderberg	10.773	353	38	30	3.347	7.426	-1.103	3.395	293	6.254	1.934
Naarden	17.817	554	154	49	9.160	8.657	-410	8.966	2.384	5.052	1.825
Bussum	24.319	434	129	67	8.928	15.391	-107	8.026	3.580	10.403	2.417

Toe- /afname 2018	Totaal	Waarvan 's nachts	Hoogste aantal 24 u	Gemiddeld per dag	Dalend	Stijgend	< 1.000 m	1.000 m - 2.000 m	2.000 m - 3.000 m	3.000 m - 4.000 m	> 4.000 m
Muiden	21%	2%	3%	21%	6%	63%	10%	-9%	9%	74%	146%
Muiderberg	27%	7%	11%	27%	11%	66%	-9%	26%	6%	70%	157%
Naarden	126%	70%	91%	126%	146%	110%	-29%	198%	105%	108%	144%
Bussum	173%	128%	100%	173%	315%	138%	-19%	321%	58%	255%	367%

Bijlage 7 Vliegbewegingen van en naar Schiphol 2018 en 2008

baan	2018			2008			Mutatie absoluut			Mutatie in %		Meest gehinderde gemeenten
	landingen	starts	totaal	landingen	starts	totaal	landingen	starts	totaal	landingen	starts	
Helikopters		2.593	2.557	5.150	1.020	952	1.972	1.573	1.605	3.178	154,2%	161,2%
Schiphol Oostbaan	04	1.503	2.285	3.788	1.373	2.026	3.399	130	259	389	9,5%	11,4%
Kaagbaan	06	55.783	352	56.135	46.296	78	46.374	9.487	274	9.761	20,5%	21,0%
Buitenveldertbaan	09	45	14.347	14.392	17	6.954	6.971	28	7.393	7.421	164,7%	106,5%
Zwanenburgbaan	18C	41.696	1.115	42.811	32.502	829	33.331	9.194	286	9.480	28,3%	28,4%
Aalsmeerbaan	18L	2	53.277	53.279	1	38.239	38.240	1	15.038	15.039	100,0%	39,3%
Kaagbaan	24	574	85.485	86.059	1.979	101.288	103.267	-1.405	-15.803	-17.208	-71,0%	-16,7%
Aalsmeer/Kaagbaan		576	138.762	139.338	1.980	139.527	141.507	-1.404	-765	-2.169	-70,9%	-1,5%
Polderbaan	18R	79.840		79.840	82.711	1	82.712	-2.871	-1	-2.872	-3,5%	-3,5%
Schiphol Oostbaan	22	5.868	3.420	9.288	6.044	4.995	11.039	-176	-1.575	-1.751	-2,9%	-15,9%
Buitenveldertbaan	27	25.446	707	26.153	27.871	571	28.442	-2.425	136	-2.289	-8,7%	-8,0%
Zwanenburgbaan	36C	12.207	29.761	41.968	4.223	24.836	29.059	7.984	4.925	12.909	189,1%	44,4%
Polderbaan	36L		64.485	64.485	0	44.715	44.715	0	19.770	19.770		44,2%
Zwanenburg/Polderbaan		12.207	94.246	106.453	4.223	69.551	73.774	7.984	24.695	32.679	189,1%	44,3%
Aalsmeerbaan	36R	32.233	1	32.234	21.451	2	21.453	10.782	-1	10.781	50,3%	50,3%
Totaal:		257.790	257.792	515.582	225.488	225.486	450.974	32.302	32.306	64.608	14,3%	14,3%

+

	2.018	in %	2.008	in %	Toe-afname	
Geluids-preferent	286.519	55,6%	277.068	61,4%	9.451	3,4%
Niet-preferent	223.913	43,4%	171.934	38,1%	51.979	30,2%
Helikopters	5.150	1,0%	1.972	0,4%	3.178	161,2%
Totaal	515.582	100,0%	450.974	100%	64.608	14,3%